

Beskrivelse af uddannelseselementet **Medicinske tilstande og orale sygdomme**

Undervisningsår: 2025-2026

Ansvarlig: Karen-Marie Winding

Dansk titel: Medicinske tilstande og orale sygdomme

Engelsk titel: Medical conditions and Oral diseases

Undervisningssprog: Dansk

Placering: 4. semester

Fagtype: Obligatorisk

Antal ECTS: 17

Indhold

Uddannelseselementet giver den studerende indblik i fagene farmakologi, generel medicin, oral kirurgi samt lokalanalgesi. Den studerende kommer til at beskæftige sig med generelle medicinske tilstande, den farmakologiske behandling og dennes indflydelse på den orale sundhed. Der vil være fokus på, hvornår der skal tages særlige forholdsregler ved behandling af patienter med medicinske risici.

Der undervises i teoretiske aspekter ved brug af lokal analgesi, virkning, valg af præparat og anlæggelse af infiltrationsanalgesi samt ledningsanalgesi, der efterfølgende udføres på klinikken under forløbet 'tandpleje 3'.

Der undervises i oral patologi med fokus på almindeligt forekommende slimhindelidelser, -ætiologi og -beskrivelse. Der vil desuden være fokus på oral cancer og præcancer læsioner, som skal henvises til tandlæge, samt et fokus på senskader efter kirurgisk/cytostatisk/ strålebehandling i mundhulen.

Der undervises i generel medicin med særlig vægt på systemiske sygdommes indvirkning på den orale sundhed.

Undervisningen understøttes af undervisning i videnskabelig tilgang og metode med fokus på kritisk og refleksiv stillingtagen til forskningsbaseret viden inden for de relevante områder.

Forløbet indeholder elementer fra fagene farmakologi, generel medicin, oral kirurgi og lokalanalgesi, oral patologi og videnskabelig tilgang og metode

Progressionskrav: Uddannelseselementer på uddannelsens første år skal være bestået.

Målbeskrivelser

Efter endt uddannelseselement skal den studerende kunne:

Viden

- redegøre for effekt, farmakokinetik og almindelige bivirkninger af nogle hyppigt anvendte farmaka
- redegøre for fluorids farmakologi/ farmakokinetik, toksikologi og virkninger på organismen
- redegøre for medicinske risikopatienter i relation til odontologisk behandling
- redegøre for alment forekommende somatiske sygdomme og medicinsk behandling af alment forekommende sygdomme
- redegøre for forandringer i mundhulen, der kan forekomme i relation til alment forekommende somatiske sygdomme og medicinindtag
- redegøre for ætiologi og beskrivelse af forskellige orale slimhindelidelser
- forklare virkningsmekanismerne for orale lokalanalgetika og kontraindikationer for anvendelse af et lokalanalgetikum blandt de for tandplejere tilladte lokalanalgetikaer
- redegøre for indstikssteder samt max. dosisforhold til anvendelse af analgesi

- redegøre for potentielle komplikationer i forbindelse med lokalanalgesi samt for almentilstande og medicinforbrug, der kan give anledning til komplikationer i denne sammenhæng
- beskrive de almindelige tandkirurgiske indgreb, hvorfor de foretages – og forklare, hvordan de plejes postkirurgisk
- Forstå og reflektere over, hvordan viden skabes/ opfattes og kvalitetsvurderes inden for gængse videnskabsteoretiske positioner.

Færdigheder

- håndtere klinikkens lægemidler på betryggende vis og efter forskrifterne
- rekvirere lægemidler på apotek efter gældende regler
- optage detaljeret medicinsk anamnese og anvende digitale opslagsværker til undersøgelse af bivirkninger og interaktioner
- anvende viden om medicinske risikopatienter i klinisk intern og ekstern praksis
- kombinere farmakologisk indsigt i antidiabetika, psykofarmaka, analgetika, anæstetika, antibiotika og farmaka til hjerte-karsygdomme med behandlingsplanlægning og klinisk arbejde med odontologiske patienter
- vejlede en patient, så der opnås en fyldestgørende besvarelse af et spørgeskema vedrørende personens almentilstand og medicinforbrug
- reagere hensigtsmæssigt i akutte medicinske situationer i forbindelse med hjerte-karsygdomme, lungesygdomme og fordøjelsessystemets sygdomme
- identificere forandringer i mundhulen, der kan relateres til alment somatiske sygdomme eller medicinindtagelse for derefter at henvise til tandlæge, hvis det er nødvendigt
- forklare formål, procedurer og risici ved regionær lokalanalgesi, detaljeret med hensyn til n. mandibularis, n. lingualis, n. buccalis, n. palatinus major og n. maxillaris (tuber)
- beskrive normal slimhinde og patologiske forandringer samt foretage relevant begrundet henvisning til tandlæge
- anvende de basale videnskabsteoretiske begreber inden for naturvidenskabelig, sundhedsvidenskabelig, samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning under en analyse af videnskabelige artikler og rapporter
- redegøre for principperne for evidensbaseret praksis/ -tandpleje
- anvende epidemiologiske begreber som confounding, informationsbias, selektionsbias, reliabilitet og validitet til kvalitetsvurdering af forskningen
- anvende relevante statistiske begreber.

Kompetencer

- anvende viden om fluoridpræparaters koncentration i forebyggelse og behandling af akut fluorid forgiftning
- vælge hensigtsmæssig fluoridbehandlingsstrategi
- anvende viden om medicinske tilstande og farmakas indvirkning på den orale sundhed samt være i stand til at indgå i det tværprofessionelle samarbejde om den bedste behandling af patienten
- optage detaljeret medicinsk anamnese og anvende digitale opslagsværker til undersøgelse af bivirkninger og interaktioner
- vurdere om den orale helse kan have indflydelse på personens somatiske sygdom
- vurdere ved hvilke former for alment forekommende somatiske sygdomme og medicinforbrug, der skal tages særligt hensyn under behandling, eller om behandling ikke må finde sted, før der i samråd med tandlæge er taget specielle forholdsregler
- være i stand til at anvende viden om den normale anatomi og slimhinde for at kunne identificere forandringer i den orale slimhinde
- vælge et hensigtsmæssigt lokalanalgetikum blandt de for tandplejere tilladte svarende til behovet i en klinisk situation
- vurdere praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden i forhold til uddannelseselementets faglige temaer og forholde sig kritisk hertil

- analysere anvendelsen af IMRAD-formatet i faglige publikationer og anvende formatet under udarbejdelse af faglige rapporter
- gennemføre og udvælge en systematisk litteratursøgning i en international elektronisk biblioteks- og forskningsdatabase
- udarbejde reference- og litteraturangivelser til faglige publikationer under anvendelse af anerkendte referencesystemer
- kunne læse og forstå international faglitteratur samt undersøgelses- og forskningsresultater.

Undervisningsmateriale

Farmakologi

- Olsen I et al. (2019) Farmakologi - hånden på hjertet. 3. udgave Munksgaard, København
- pro.medicin.dk
- [Bekendtgørelse om recepter og dosisdispensering af lægemidler.](#)

Generel medicin

- Viborg AL, Torup AW: (201) Sygdomslære - hånden på hjertet. 3. udgave Munksgaard, København.

Oral kirurgi og lokal analgesi

- Baarts JA & Brand HS (2008). Local Anesthesia in Dentistry. Wiley- Blackwell, UK.
- Winther JE (1999): Oral kirurgi for tandplejere og kliniske tandteknikere. SKT, Århus Universitet.

Oral patologi

- Crispian Scully oral and maxillofacial medicine, the basis of diagnosis and treatment, 3. edition.

Videnskabelig tilgang og metode

- Lund H, Røgind H: Statistik i ord. Munksgaard Danmark, 2004
- Vallgård S, Koch L (red.): Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab. 4. udgave. Munksgaard Danmark 2011.
- Birkler J: (2021) Videnskabsteori -en grundbog. 2. udgave Munksgaard København.
- Jensen, A. M. B; Vallgård, S (2021) Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab. 6. udgave. Munksgaard
- Artikler fundet under undervisning i videnskabeligtilgang og metode.

Enkeltelementer i litteraturlisten kan udskiftes, hvis en underviser finder mere egnede tekster.

Formelle krav: Obligatorisk deltagelse i den tværfaglige del af uddannelseselementet.

Undervisningsform: Forelæsninger, holdundervisning/ øvelser, virtuel undervisning og selvstudium.

Arbejdsbelastning

Kategori	Timer
Forelæsning	120
Holdundervisning (selvstudium)	28
Kliniske øvelser	35
Forberedelse	289
Eksamen	4
I alt	476

Feedbackform: Løbende feedback i undervisningsforløbet samt feedback i form af karakter ved den afsluttende prøve.

Eksamen

Indstillingsbetingelser: 80 % fremmøde og aktiv deltagelse i det tværfaglige element samt aflevering af de opgaver, der knytter sig til uddannelseselementet.

Prøveform: 4 timers skriftlig hjemmeprøve

Prøveformsdetaljer inkl. bedømmelsesgrundlag: Prøven tager udgangspunkt i en case

Hjælpemidler: Alle Bedømmelsesform: 7-trins-skala Censurform: Ekstern censur

Reeksamen: Prøveformen ved reeksamen svarer til elementets ordinære prøveform.

Kriterier for bedømmelse

For at opnå karakteren 12 skal den studerende kunne:

Viden

- redegøre for effekt, farmakokinetik og almindelige bivirkninger af nogle hyppigt anvendte farmaka
- redegøre for fluorids farmakologi/ farmakokinetik, toksikologi og virkninger på organismen
- redegøre for medicinske risikopatienter i relation til odontologisk behandling
- redegøre for alment forekommende somatiske sygdomme og medicinsk behandling af alment forekommende sygdomme
- redegøre for forandringer i mundhulen, der kan forekomme i relation til alment forekommende somatiske sygdomme og medicinindtag
- redegøre for ætiologi og beskrivelse af forskellige orale slimhindelidelser
- forklare virkningsmekanismerne for orale lokalanalgetika og kontraindikationer for anvendelse af et lokalanalgetikum blandt de for tandplejere tilladte lokalanalgetikaer
- redegøre for indstikssteder samt max. dosisforhold til anvendelse af analgesi
- redegøre for potentielle komplikationer i forbindelse med lokalanalgesi samt for almentilstande og medicinforbrug, der kan give anledning til komplikationer i denne sammenhæng
- beskrive de almindelige tandkirurgiske indgreb, hvorfor de foretages - og forklare, hvordan de plejes postkirurgisk
- Forstå og reflektere over hvordan viden skabes/ opfattes og kvalitetsvurderes inden for gængse videnskabsteoretiske positioner.

Færdigheder

- håndtere klinikens lægemidler på betryggende vis og efter forskrifterne
- rekvirere lægemidler på apotek efter gældende regler
- optage detaljeret medicinsk anamnese og anvende digitale opslagsværker for undersøgelse af bivirkninger og interaktioner
- anvende viden om medicinske risikopatienter i klinisk intern og ekstern praksis
- kombinere farmakologisk indsigt i antidiabetika, psykofarmaka, analgetika og anæstetika, antibiotika og farmaka til hjerte-karsygdomme med behandlingsplanlægning og klinisk arbejde med odontologiske patienter
- vejlede en patient, så der opnås en fyldestgørende besvarelse af et spørgeskema vedrørende personens almentilstand og medicinforbrug
- reagere hensigtsmæssigt i akutte medicinske situationer i forbindelse med hjerte-karsygdomme, lungesygdomme og fordøjelsessystemets sygdomme
- identificere forandringer i mundhulen, der kan relateres til alment somatiske sygdomme eller medicinindtagelse for derefter at henvise til tandlæge, hvis det er nødvendigt
- forklare formål, procedurer og risici ved regionær lokalanalgesi, detaljeret med hensyn til n. mandibularis, n. lingualis, n. buccalis, n. palatinus major og n. maxillaris (tuber)

- beskrive normal slimhinde og patologiske forandringer samt foretage relevant begrundet henvisning til tandlæge
- anvende de basale videnskabsteoretiske begreber inden for naturvidenskabelig, sundhedsvidenskabelig, samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning under en analyse af videnskabelige artikler og rapporter
- redegøre for principperne for evidensbaseret praksis/ -tandpleje
- anvende epidemiologiske begreber som confounding, informationsbias, selektionsbias, reliabilitet og validitet til kvalitetsvurdering af forskningen
- anvende relevante statistiske begreber.

Kompetencer

- anvende viden om fluoridpræparaters koncentration i forebyggelse og behandling af akut fluorid forgiftning
- vælge hensigtsmæssig fluoridbehandlingsstrategi
- anvende viden om medicinske tilstande og farmakas indvirkning på den orale sundhed samt være i stand til at indgå i det tværprofessionelle samarbejde om den bedste behandling af patienten
- optage detaljeret medicinsk anamnese og anvende digitale opslagsværker til undersøgelse af bivirkninger og interaktioner
- vurdere om den orale helse kan have indflydelse på personens somatiske sygdom
- vurdere ved hvilke former for alment forekommende somatiske sygdomme og medicinforbrug, der skal tages særligt hensyn under behandling, eller om behandling ikke må finde sted, før der i samråd med tandlæge er taget specielle forholdsregler
- være i stand til at anvende viden om den normale anatomi og slimhinde for at kunne identificere forandringer i den orale slimhinde
- vælge et hensigtsmæssigt lokalanalgetikum blandt de for tandplejere tilladte svarende til behovet i en klinisk situation
- vurdere praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden i forhold til uddannelseselementets faglige temaer og forholde sig kritisk hertil
- analysere anvendelsen af IMRAD-formatet i faglige publikationer og anvende formatet under udarbejdelse af faglige rapporter
- Gennemføre og udvælge en systematisk litteratursøgning i en international elektronisk biblioteks- og forskningsdatabase
- udarbejde reference- og litteraturangivelser til faglige publikationer under anvendelse af anerkendte referencesystemer
- læse og forstå international faglitteratur samt undersøgelses- og forskningsresultater.